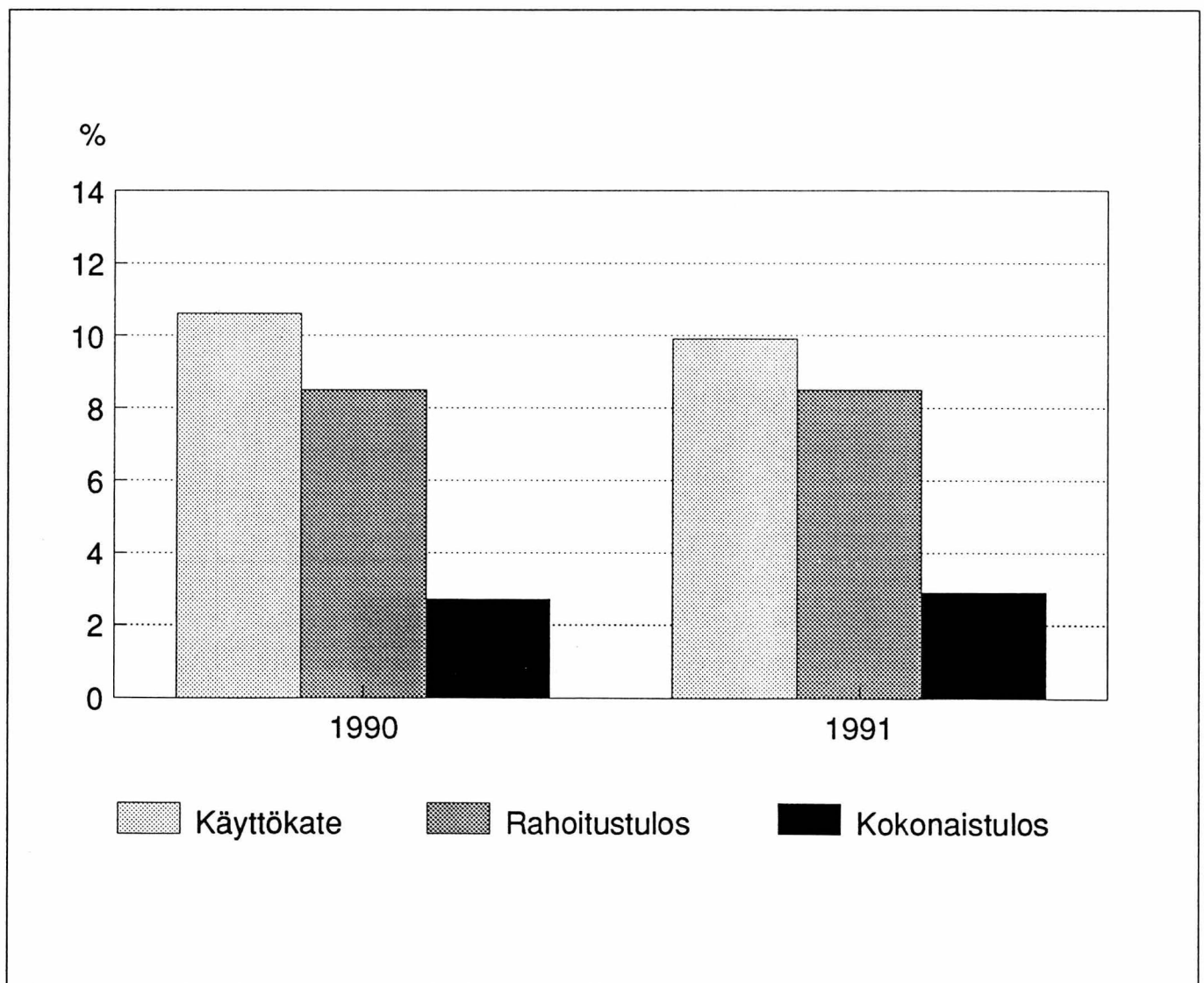

Tietojenkäsittelypalvelun tilinpäätöstilasto

Bokslutsstatistik över databehandlingstjänster
1991

26.10.1992

Tietojenkäsittelypalvelun kannattavuus

Katsaus

Talouden lamavuosi 1991 vaikeutti atk-palveluyritysten toimintaa. Toimiala näyttää kuitenkin sopeutuneen talouden alamäkeen kohtuullisen hyvin. Etenkin suuret yritykset ovat onnistuneet sopeuttamaan toimintansa varsin tehokkaasti vastaamaan supistuvia markkinoita.

Atk-palveluyritysten osalta suhdanteita tasoittavat pitkäaikaiset kehittämis- ja ylläpitosopimukset. Koska yritysten investointihalukkuus on pohjalukemissa ja julkinen sektori rahapulassa, siirtyy myös uusien atk-järjestelmien hankinta jopa vuosiksi eteenpäin. Uusinvestointien sijasta vanhojen järjestelmien ylläpito ja kehittäminen työllistää atk-henkilöstöä aiempaa enemmän.

Korkeasuhdanteen vauhdittama reaaliakasvu hidastui jo vuonna 1990 ja viime vuonna alan liikevaihto putosi kuusi prosenttia alle 5,4 miljardiin markkaan. Yrityksiä alalla oli vuonna 1991 noin 1 600 ja henkilöstöä 11 600. Vuonna 1991 konkurssit yli kaksinkertaistuivat edelliseen vuoteen verrattuna. Tämän vuoden elokuun loppuun mennessä konkurssiin oli haettu 32 yritystä, kun viime vuonna vastaavana aikana konkurssiin haettiin 29 yritystä.

Laman vaikutuksesta yritysjärjestelyt toimialan sisällä kiihtyivät entisestään. Yrityksiä fuusioitiin ja toimintoja yhdistettiin tavoitteena kustannussäästöt ja parempi tehokkuus.

Henkilöstökulut joustivat

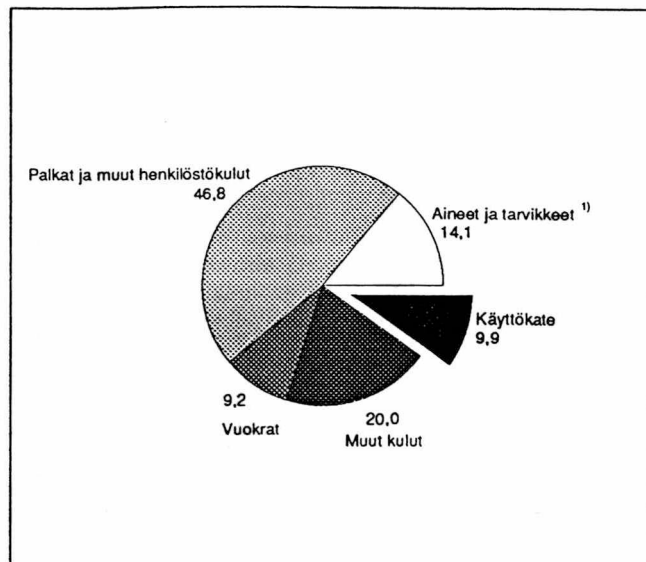
Atk-palvelualalla on hyvät mahdollisuudet sopeutua ja selvitä lamasta monia muita aloja paremmin. Tietotaitoa myyvän yrityksen tärkein tuotannontekijä on osaava koulutettu henkilöstö eikä pääomia ole tarvinnut sitoa kohtuuttomasti käyttöomaisuuteen.

Henkilöstökulut atk-palveluyrityksissä ovat lähes puolet liikevaihdosta ja jalostusarvo henkilöä kohden noin 300 000 markkaa eli selvästi enemmän kuin esimerkiksi teknisen palvelun yrityksissä. Nykyisissä oloissa henkilöstö näyttää olevan varsin joustava tuotannontekijä, joten kannattavuuden säilyttäminen atk-palveluyrityksissä on helpompaa kuin paljon pääomaa sitovilla aloilla.

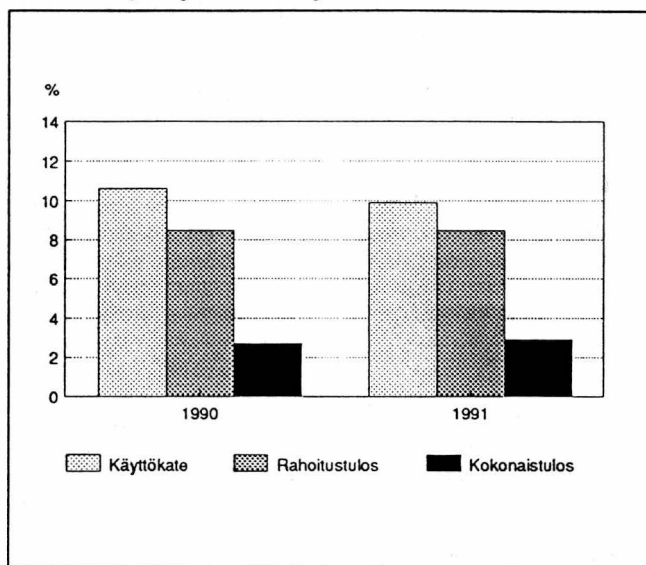
Kutistuviin markkinoihin atk-palveluyritykset ovat sopeutuneet karsimalla kustannuksiaan, lähinnä henkilöstökulujaan. Maksetut palkat sekä muut henkilöstökulut joustivat alaspäin samanaikaisesti kun henkilöstöä vähennettiin noin 3 prosentilla.

Toimintojensa joustavuutta yritykset lisäsivät ostamalla ulkopuolisia palveluita lähes 240 miljoonalla markalla. Suuntana tällä vuosikymmenellä ennustetaan olevan ostopalveluiden voimakas lisääntyminen niin yksityisellä kuin julkisellakin sektorilla.

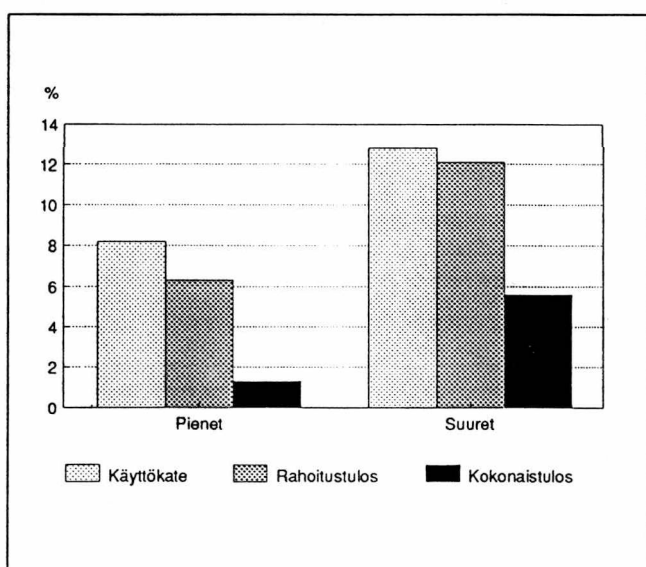
Tietojenkäsittelyn Palveluyritysten Liiton (TIPAL) jäsenkyselyn mukaan vuonna 1991 kolmannes vastanneista yrityksistä oli joutunut turvautumaan 2-4 viikon pituisiin lomautuksiin. Tänä vuonna yritykset ennakoivat lomauttansa vähemmän henkilöstöään mutta pitemmäksi ajaksi.

Kuvio 1. Kulurakenne prosentteina liikevaihdosta.
1) korjattu varastojen muutoksella.

Kuvio 2. Atk-palvelualan kannattavuus 1990 ja 1991.

Kuvio 3. Kannattavuus suuruusluokittain 1991, pienet alle 100 henkilöä työllistävät suuret vähintään 100 henkilöä työllistävät.

Investoinnit jäissä

Investointien suhteen ovat atk-palveluyritykset muun talouden mukana siirtyneet odottavalle kannalle. Korkeat korot ovat jarruttaneet tehokkaasti käyttöomaisuuden hankintaa ja talletukset ovat olleet kilpailukykyinen vaihtoehto investoinneille.

Vuonna 1991 nettoinvestoinnit olivat 220 miljoonaa markkaa eli 260 miljoonaa pienemmät kuin vuotta aiemmin. Tähän vaikutti lisääntynyt käyttöomaisuuden myynti. Poistojen jälkeen koko käyttöomaisuuden kirjanpitoarvo pieneni viime vuoden aikana 80 miljoonalla 1,4 miljardiin markkaan.

Vuonna 1991 yritysten korollinen pääoma oli 1,2 miljardia markkaa eli reilu viidennes liikevaihdosta. Nettokorkoja yritykset maksoivat kuitenkin vain noin 20 miljoonaa markkaa. Yli sata henkilöä työllistäneiden suurten yritysten korkotuotot olivat suuremmat kuin korkomenot.

Koko toimialan tasolla velkaantuneisuus ei näytä erityisen pahalta ongelmalta. Yritysten nettovelat olivat 5 prosenttia liikevaihdosta. Pienten yritysten kohdalla tilanne on kuitenkin selvästi suuryrityksiä huonompi.

Yritysten rahoitusomaisuus oli 2,1 miljardia markkaa eli lähes 60 prosenttia taseen loppusummasta.

Käyttökate 9,9 prosenttia

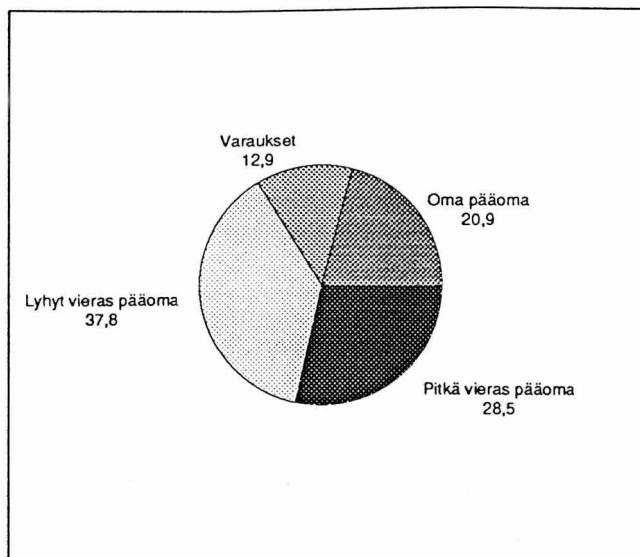
Käyttökate alan yritykset keräsivät noin 530 miljoonaa markkaa eli 9,9 prosenttia liikevaihdostaan¹. Käyttökateprosentti pieneni edellisvuodesta 0,7 prosentyksiköllä. Poistojen, korkokulujen ja verojen jälkeen jäi jäljelle 30 miljoonaa markkaa.

Suurten yli 100 henkilöä työllistävien yritysten käyttökate oli keskimäärin 12,8 prosenttia eli sama kuin vuonna 1990. Pääsyy tähän lienee se, että suuret yritykset reagoivat kysynnän supistumiseen jo vuonna 1990 pieniä yrityksiä nopeammin.

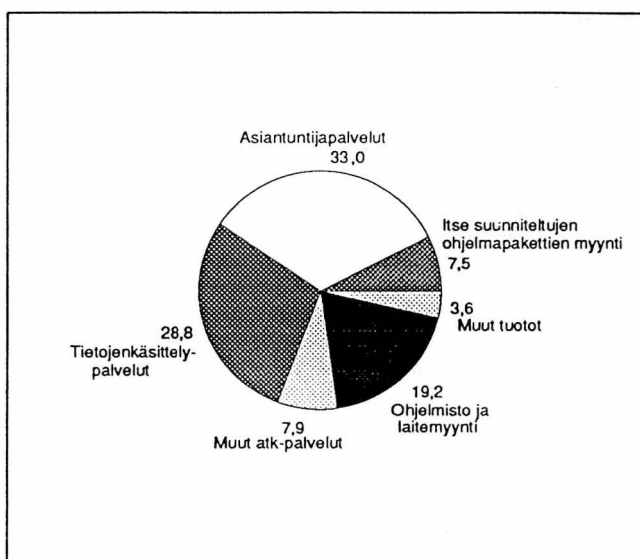
Investointihalukkuuden romahdusta kuvaa hyvin se, että yritysten nettoinvestoinnit olivat alle puolet 460 miljoonan markan rahoitustuloksesta. Rahoitustulos koko toimialalla oli 8,5 prosenttia liikevaihdosta eli sama kuin edellisenä vuotena. Se kuitenkin vaihteli voimakkaasti yritysten suuruusluokan mukaan ja oli suurilla yrityksillä 12 prosenttia liikevaihdosta.

	PIENET %	SUURET %
LIKEVAIHTO	100,0	100,0
Aineet ja tarvikkeet ¹⁾	-13,2	-15,6
Palkat ja muut henkilöstökulut	-48,0	-44,9
Muut muuttuvat ja kiinteät kulut	-30,6	-26,7
KÄYTTÖKATE	8,2	12,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,0	0,2
Oikaistut verot	-0,8	-0,9
RAHOITUSTULOS	6,3	12,1
Poistot	-4,5	-8,9
NETTOTULOS	1,8	3,1
Muut tuotot ja kulut	-0,5	2,5
KOKONAISTULOS	1,3	5,6

1) korjattu varaston muutoksella

Kuvio 4. Taseen rakenne vastattavaa, prosentteina taseen loppusummasta.

Kuvio 5. Atk-palveluyritysten tuotannon jakauma.

Lamasta huolimatta yritykset tekivät 150 miljoonan markan kokonaistuloksen eli 2,9 prosenttia liikevaihdostaan. Varauslisiä lisättiin noin 100 miljoonalla markalla. Tosin yli puolet tästä oli yhden yrityksen myymästään käyttöomaisuudestaan tekemä. Samasta erästä saatu myyntivoitto nosti voimakkaasti suurten yritysten muita tuottoja. Myös maksuvalmius säilyi toimialalla hyvänä.

Kysely palvelutuotannosta

Tilastokeskus tutki tänä vuonna tilinpäätöstiedustelun yhteydessä yli 20 henkilöä työllistävien yritysten tuotannon jakaumaa². Tulokset kuvaavat parhaiten suurten yritysten tuotantoa, eikä niistä välttämättä voida vetää koko toimialaa kattavia johtopäätöksiä.

Kysely oli osa kansainvälistä yhteistyötä, johon myös Suomi on osallistunut. Vastaavanlainen kysely on tehty myös

1 Vuoden 1991 kysely on kattavampi pienten yritykset osalta kuin vuonna 1990.

2 Otosjoukko poikkesi hieman tilinpäätöstiedustelun perusjoukosta.

eräissä muissa maassa. Kansainvälinen kiinnostus alaa kohtaan on nykyisin erittäin merkittävää.

Palveluiden luokittelusta eri ryhmiin on viime vuosina esitetty monenlaisia näkemyksiä ja ehdotuksia, mikä kertoo toimialan nopeasti muuttuvasta rakenteesta. Tehdyssä kyselyssä käytettiin YK:n hyödykeluokituksen CPC (Central Product Classification) sovellusta. Yrityksillä ei yleensä ollut vaikeuksia jakaa palveluitaan ao. ryhmiin.

Tiedusteluun vastasi hyväksytysti 44 yritystä, joiden liikevaihto oli yhteensä 3 miljardia markkaa. Seuraavassa on esitetty lyhyt yhteenvedo tuloksista.

Atk-palveluyritysten tuotanto

Yrityksiä pyydettiin jakamaan liikevaihtonsa eri luokkiin, joista pääluokat on esitetty kuviossa 5. Eniten yritykset keräsivät liikevaihtoa myymällä asiantuntijapalveluita, noin kolmanneksen liikevaihdostaan. Pienille, alle sadan hengen yrityksille asiantuntijapalvelut toivat yli 40 prosenttia liikevaihdosta.

Valmishjelmistojen ja laitteistojen myynti sekä varsinainen tietojenkäsittely olivat puolestaan suurille yrityksille tärkeitä tulolähteitä. Tosin ohjelmisto- ja laitemyyntiä kuvataan tässä liikevaihtoon kirjatulla bruttoarvolla, koska yritykseen jäävän myyntipalkkion osuudesta ei kyselyssä saatu riittävää tietoa.

Tietojenkäsittely- ja asiantuntijapalvelut sekä valmishjelmien ja laitteiden myynti kattavat yritysten liikevaihdosta yhteensä yli 80 prosenttia.

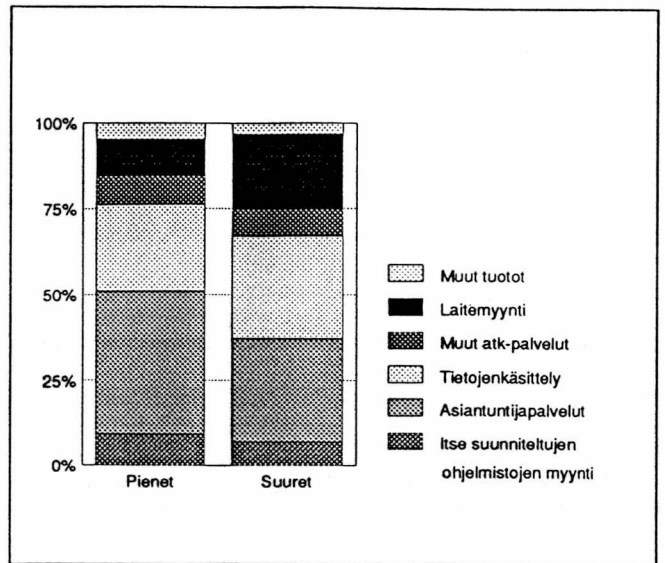
Itse suunniteltujen ohjelmapakettien myynnistä yritykset keräsivät 7,5 prosenttia ja atk-laitteiden huollosta 3,7 prosenttia liikevaihdostaan. Muiden tuottojen, kuten verkkopalveluiden (1,6 %) sekä alaan liittyvän koulutuksen (0,9 %) osuus kokonaistuotoista oli vähäinen.

Vastaavantyyppinen kysely on tehty aiemmin vuodelta 1989, jolloin luokittelu oli paljon karkeampi. Kuviossa 7 käy ilmi vuosien 1989 sekä 1991 tärkeimmät tuoteryhmät. Koska luokituksista on merkittävästi laajennettu ja täsmennetty, eivät tulokset ole täysin vertailukelpoisia. Esimerkiksi itse suunniteltujen valmishjelmien myynti kysyttiin vuodelta 1991 erikseen, kun edellisessä kyselyssä yritykset luokittelivat sen joko asiantuntijapalveluihin tai laite- ja ohjelmistotuottoihin.

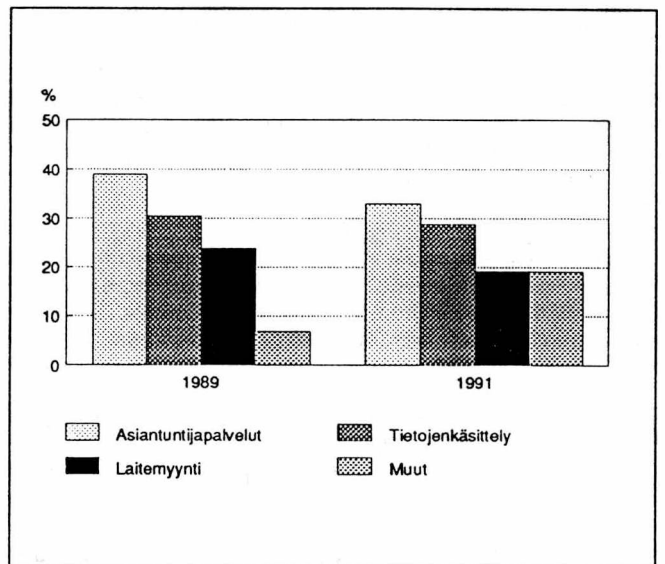
Asiantuntijapalvelut

Asiantuntijapalvelut koostuivat kuudesta seuraavasta alaryhmästä:

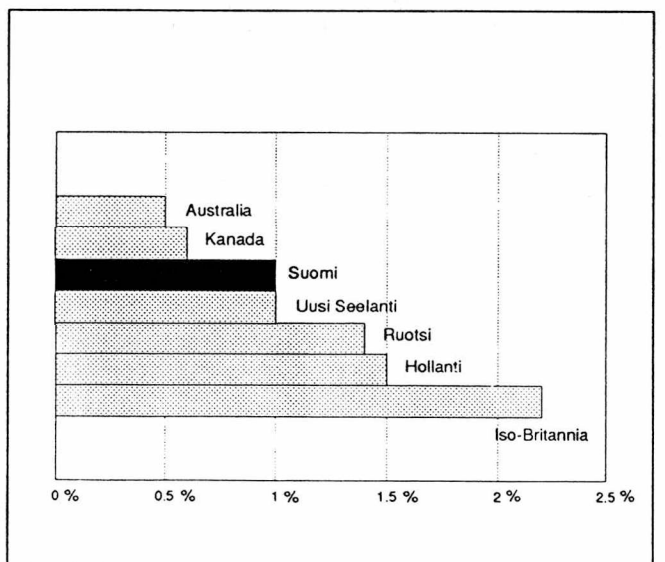
	Yritysten lukumäärä	%-osuus tuotoista,
Tietokoneiden hankintaan ja asennukseen liittyvä laitteistokonsultointi	10	0,4
Systemi- ja muu tekninen konsultointi	21	2,1
Asiakaskohtainen ohjelmistojen kehityspalvelu	31	14,8
Systemisuunnittelu- ja ohjelmointipalvelu	24	10,0
Facilities management- palvelut	8	1,6
Systemien ylläpitopalvelut	25	4,1
YHTEENSÄ	44	33,0

Kuvio 6. Atk-palveluyritysten tuotannon jakauma suuruusluokittain.

Kuvio 7. Atk-palvelujen tuotanto vuosina 1989 ja 1991.

Kuvio 8. Atk-palveluyritysten määrä eräissä maissa, prosentteina kaikista yrityksistä.

Asiakaskohtainen ohjelmistojen kehityspalvelu oli tärkein tuotettu asiantuntijapalvelu. Tähän kuuluu mm. ohjelmien kehittäminen asiakkaan toiveiden mukaan, palvelutalon vastuulla olevat kokonaistoimitukset sekä valmisohjelmien muokkaus. Kolme yritystä neljästä ilmoitti saavansa tuloja ohjelmistojen kehityspalveluista. Tulot olivat kuitenkin alle 15 prosenttia kokonaistuotoista.

Kolmannes asiantuntijapalveluista oli lähinnä aikaveloitukseen perustuvaa, asiakkaan johdolla tapahtuvaa systeemis suunnittelua ja ohjelmointia.

Varsinaiseen konsultointiin perustuva laskutus osoittautui kyselyssä vähäiseksi. Laitteisto-, systeemi- ja muun teknisen konsultoinnin osuus oli yhteensä alle 8 prosenttia asiantuntijapalveluista ja 2,5 prosenttia kaikista tuotoista. Tosin yritykset tuottivat konsultointipalveluja varsin usein; puolet yrityksistä sai tuloja systeemi- ja muusta teknisestä konsultoinnista ja joka neljäs laitteistokonsultoinnista.

Systeemien ylläpitopalveluita tuotti yli puolet yrityksistä, mutta tuotettujen palveluiden arvo jäi vähäiseksi.

Suomi kansainvälisessä vertailussa

Australian tilastotoimisto on vastikään koonnut yhteenvetä atk-palveluyrityksistä eri maissa. Tiedot ovat suuntaa antavia, sillä menetelmät sekä luokittelu poikkeavat maittain jonkin verran. Täysin vertailukelpoisen aineiston tuottaminen on vielä alkutekijöissään.

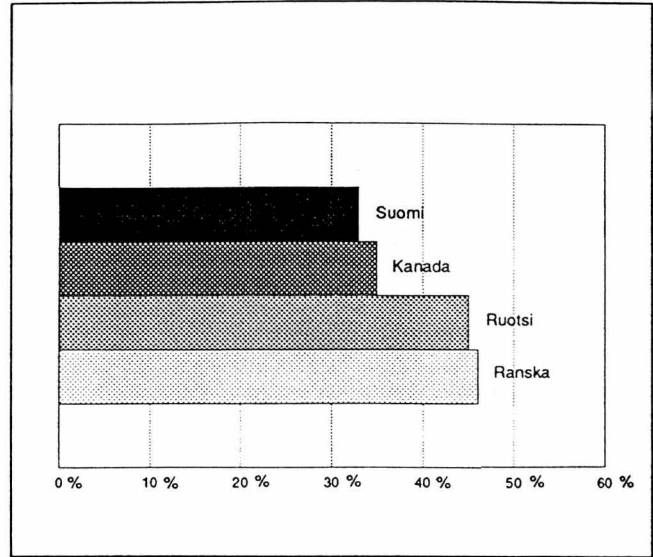
Noin prosentti kaikista maamme yrityksistä toimi atk-palvelualalla. Kanadassa ja Australiassa atk-palveluyritysten osuus kaikista yrityksistä on vain puoli prosenttia, Isossa Britanniassa 2,2 prosenttia. Atk-palveluyritysten osuus työvoimasta kaikissa maissa oli selvästi pienempi, alle prosentin.

Ruotsissa atk-palveluyrityksiä on selvästi enemmän kuin Suomessa, 1,4 prosenttia kaikista yrityksistä. Toimialan liikevaihto sekä henkilöstömäärä olivat yli kaksinkertaiset Suomeen verrattuna.

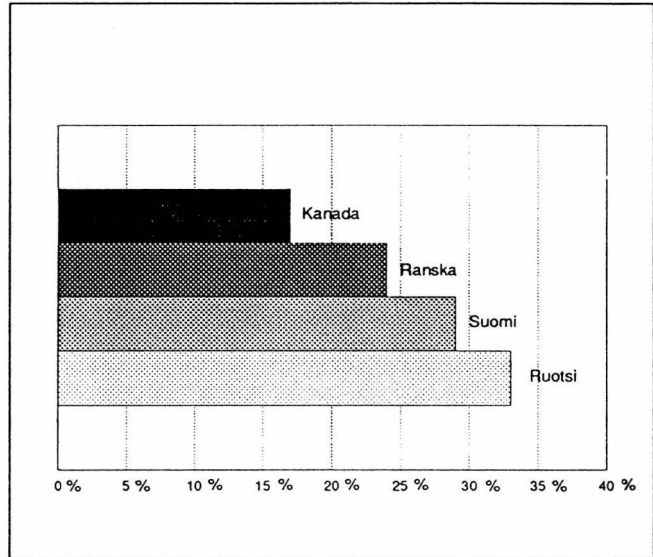
Vain osa kyselyyn osallistuneista maista pystyi antamaan tuotantorakennetta koskevia tietoja. Yritysten tuotanto poikkeaa maittain melko paljon. Asiantuntijapalvelujen merkitys on erityisen suuri Ruotsissa ja Ranskassa. Tietojenkäsittelypalveluiden osuus tuotannosta on merkittäväntä Ruotsissa ja Suomessa.

Kuvausalue

Vuosittain ilmestyvä tilinpäätöstilasto kattaa Tilastokeskuksen vuoden 1988 toimialaluokituksen luokat 721-729 joita-

Kuvio 9. Asiantuntijapalveluiden tuotanto eri maissa, prosentteina liikevaihdosta.

Kuvio 10. Tietojenkäsittelypalvelujen tuotanto eri maissa, prosentteina liikevaihdosta.

kin poikkeuksia lukuunottamatta. Atk-palveluilla tarkoitetaan tietokone- ja käsittelypalveluita, atk-suunnittelua ja ohjelmointia, tietopankkitoimintaa sekä muita tietojenkäsittelypalveluita.

1. Tunnuslukuja ja muita eriä
Nyckeltal och övriga poster

	1991
Laajuus	
Omfattning	
Liikevaihto	
Omsättning, milj.mk	5 387,4
Jalostusarvo	
Förädlingsvärde, milj.	3 553,2
Henkilöstö	
Personal	11 652
Tehokkuus	
Effektivitet, 1000 mk	
Liikevaihto / henkilöstö	
Omsättning / personal	462,4
Palkat / henkilöstö	
Löner / personal	168,3
Palkat ja muut henkilöstökulut / henkilöstö	
Löner och övriga personalkostnader / personal	216,6
Jalostusarvo / henkilöstö	
Förädlingsvärde / personal	304,9
Kulurakenne, % liikevaihdosta	
Kostnadsstruktur, i % av omsättningen	
Aineet ja tarvikkeet	
Material och förnödenheter	13,6
Vieraat palvelut	
Främmande tjänster	4,4
Palkat	
Löner	36,4
Palkat ja muut henkilöstökulut	
Löner och övriga personalkostnader	46,8
Leasing vuokrat	
Leasinghyror	3,1
Muut vuokrat	
Övriga hyror	6,2
Kirjanpidon poistot	
Bokföringsmässiga avskrivningar	6,2
Välittömät verot	
Direkta skatter	0,9
Kannattavuus	
Lönsamhet	
Käyttökate-%	
Driftsbidrag i %	9,9
Rahoitustulos-%	
Finansieringsresultat i %	8,5
Kokonaistulos-%	
Totalresultat i %	2,9
Sijoitetun pääoman tuotto-%	
Avkastnings-% på investerat kapital	12,8

1991

Rahoitus

Finansiering, %

Nettokorot / liikevaihto
Räntor (netto) / omsättning -0,4

Kokonaisvelat ./ ennakkomaksut / liikevaihto
Skulder totalt ./ förskottsbetalningar/omsättning 42,5

Omavaraisuusaste
Soliditet 35,0

Quick ratio 1,7

Investoinnit

Investeringar, %

Nettoinvestoinnit / liikevaihto
Nettoinvesteringar / omsättning 4,1

Rahoitustulos / investoinnit
Finansieringsresultat / investeringar 109,1

Varaukset

Reserveringar

Toimintavaraus
Driftsreservering 61,4

Tunnusluvut – Nyckeltal

Rahoitustulos = Käyttökate + rahoitustuotot ja -kulut ./ oikaistut verot
Finansieringsresultat Driftsbidrag + finansieringsintäkter och -kostnader ./ korrigerade skatter

Kokonaistulos = Rahoitustulos ./ kirjanpidon poistot + käyttöomaisuuden myyntivoitot
+ saadut konserniavustukset ./ maksetut konserniavustukset + muut tuotot ja kulut
Totalresultat Finansieringsresultat ./ bokföringsmässiga avskrivningar + försäljningsvinst av
anläggningstillgångar + erhållna koncernbidrag ./ betalda koncernbidrag
+ övriga intäkter och kostnader

Sijoitetun pääoman tuotto-% = Tulos rahoituserien jälkeen+ korkokulut+ muut vieraan pääoman kulut / korollinen vieras
pääoma + oma pääoma + varaukset+ arvostuserät

Avkastnings-% på investerat kapital Resultat efter finansieringsposter + räntekostnader + övriga kostnader för främmande
kapital / räntebelagt främmande kapital + eget kapital+ reserveringar + värderingsposter

Omavaraisuusaste = Oma pääoma + varaukset + arvostuserät / vastattavaa yhteensä ./ ennakkomaksut
Soliditet Eget kapital + reserveringar + värderingsposter / passiva sammanlagt ./ förskottsbetaln.

Quick ratio = Rahoitusomaisuus / lyhytaikainen vieras pääoma ./ ennakkomaksut
Finansieringstillgångar / kortfristigt främmande kapital ./ förskottsbetalningar

2. Tuloslaskelma Resultaträkning

	1991	
	Milj.mk	%
Liikevaihto		
Omsättning	5 387,4	100,0
Aineet ja tarvikkeet/Tavarat Material och förnödenheter/Varor	-733,8	-13,6
Vieraat palvelut Främmande tjänster	-237,7	-4,4
Palkat Löner	-1 961,3	-36,4
Muut henkilöstökulut Övriga personalkostnader	-562,1	-10,4
Leasing-vuokrat Leasinghyror	-164,8	-3,1
Muut vuokrat Övriga hyror	-331,6	-6,2
Muut liikekulut Övriga rörelsekostnader	-848,0	-15,7
Valmistus omaan käyttöön Tillverkning för eget bruk	10,0	0,2
Varastojen muutos, aliarvostamaton ¹ Förändring i lager, icke nedskrivna	-24,8	-0,5
Käyttökate		
Driftsbidrag	533,3	9,9
Kirjanpidon poistot Bokföringsmässiga avskrivningar	-332,6	-6,2
Liiketulos		
Rörelseresultat	200,7	3,7
Rahoitustuotot ja -kulut: Finansieringsintäkter och -kostnader:		
Korkotuotot Ränteintäkter	105,0	1,9
Osingot ja osuuskorot Dividender och andelsräntor	2,6	0,0
Muut rahoitustuotot Övriga finansieringsintäkter	5,1	0,1
Korkokulut Räntekostnader	-125,4	-2,3
Muut vieraan pääoman kulut Övriga kostnader för främmande kapital	-13,8	-0,3
Kurssierot (ei myyntisaamisista eikä ostoveloista) Kursdifferenser (ej försäljningsfordringar eller leverantörsskulder)	-4,8	-0,1
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä Finansieringsintäkter och -kostnader sammanlagt	-31,4	-0,6

¹ Lisäys +, vähennys –
Ökning +, minskning –

	1991	
	Milj.mk	%
Tulos rahoituserien jälkeen Resultat efter finansieringsposter	169,4	3,1
Käyttöomaisuuden myyntivoitot (verolliset ja verovapaat) Försäljningsvinst av anläggningstillgångar (skattepliktig och skattefri)	55,2	1,0
Käyttöomaisuuden arvonalennukset (lisäpoisto) Värdesänkningar av anläggningstillgångar (tilläggsavskrivningar)	-1,9	0,0
Saadut konserniavustukset Erhållna koncernbidrag	68,6	1,3
Maksetut konserniavustukset Betalda koncernbidrag	-95,3	-1,8
Muut tuotot ja kulut Övriga intäkter och kostnader	5,1	0,1
Tulos ennen varauksia ja veroja Resultat före reserveringar och skatter	201,0	3,7
Varausten muutos: ¹ Förändring av reserveringar:		
Investointivaraus Investeringsreservering	1,7	0,0
Luottotappiovaraus Kreditförlustreservering	-1,3	0,0
Toimintavaraus Driftsreservering	-61,4	-1,1
Varastovaraus (varaston aliarvostus) Lagerreserv (nedskrivning av lager)	11,7	0,2
Muut varaukset Övriga reserveringar	-51,8	-1,0
Varausten muutos yhteensä Förändring av reserveringar sammanlagt	-101,1	-1,9
Välittömät verot: Direkta skatter:		
Välittömät verot/veronpalautukset Direkta skatter/skatteåterbäring	-46,1	-0,9
Omasta pääomasta katetut verot Skatter täckta med eget kapital	0,1	0,0
Veronpalautusten siirrot omaan pääomaan Överföring av skatteåterbäring mot eget kapital	-	-
Välittömät verot yhteensä Direkta skatter sammanlagt	-46,0	-0,9
Tilikauden tulos Räkenskapsperiodens resultat	53,8	1,0

¹ Lisäys -, vähennys +
Ökning -, minskning +

3. Tase Balans

	1991	
	Milj.mk	%
Vastaavaa		
Aktiva		
Rahoitusomaisuus:		
Finansieringstillgångar:		
Rahat ja pankkisaamiset		
Kassa och banktillgodohavanden	471,4	12,9
Myyntisaamiset		
Försäljningsfordringar	706,2	19,3
Lainasaamiset		
Lånefordringar	506,9	13,9
Ennakkomaksut		
Förskottsbetalningar	14,3	0,4
Siirtosaamiset		
Resultatregleringar	233,7	6,4
Muut rahoitusvarat		
Övriga finansieringstillgångar	201,1	5,5
Rahoitusomaisuus yhteensä		
Finansieringstillgångar sammanlagt	2 133,7	58,5
Vaihto-omaisuus (aliarvostamaton):		
Omsättningstillgångar (icke nedskrivna):		
Keskeneräiset suunnittelutyöt		
Halvfärdiga planeringsarbeten	26,8	0,7
Muu vaihto-omaisuus		
Övriga omsättningstillgångar	71,2	2,0
Vaihto-omaisuus yhteensä		
Omsättningstillgångar sammanlagt	98,0	2,7
Käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot		
Anläggningstillgångar och övriga utgifter med lång verkningstid:		
Käyttöomaisuuden keskeneräiset työt ja ennakkomaksut		
Halvfärdiga arbeten och förskottsbetalningar för anläggningstillgångar	0,0	0,0
Tontit, maa- ja vesialueet		
Tomter, jord- och vattenområden	9,2	0,3
Rakennukset ja rakennelmat		
Byggnader och konstruktioner	112,2	3,1
Koneet, kalusto ja kuljetusvälineet		
Maskiner, inventarier och transportmedel	614,1	16,8
Muut aineelliset hyödykkeet		
Övriga materiella tillgångar	3,7	0,1
Osakkeet ja osuudet		
Aktier och andelar	455,7	12,5
Aineettomat oikeudet		
Immateriella rättigheter	59,0	1,6
Muut pitkävaikutteiset menot		
Övriga utgifter med lång verkningstid	152,2	4,2
Käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot yhteensä		
Anläggningstillgångar och övriga utgifter med lång verkningstid sammanlagt	1 406,2	38,5

3. Tase Balans

	1991	
	Milj.mk	%
Muut pitkäaikaiset sijoitukset Övriga långfristiga placeringar	8,0	0,2
Arvostuserät Värderingsposter	4,1	0,1
Vastaavaa yhteensä Aktiva sammanlagt	3 649,9	100,0
Vastattavaa		
Passiva		
Lyhytaikainen vieras pääoma:		
Kortfristigt främmande kapital:		
Ostovelat		
Leverantörsskulder	247,4	6,8
Ennakkomaksut Förskottsbetalningar	130,8	3,6
Siirtovelat Resultatregleringar	666,7	18,3
Rahoitusvekselit Finansieringsväxlar	0,5	0,0
Muut lyhytaikaiset velat Övriga kortfristiga skulder	334,2	9,2
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä Kortfristigt främmande kapital sammanlagt	1 379,7	37,8
Pitkäaikainen vieras pääoma:		
Långfristigt främmande kapital:		
Lainat rahoituslaitoksilta Lån av penninginrättningar	282,0	7,7
Eläkelainat Pensionslån	503,6	13,8
Muut pitkäaikaiset velat Övriga långfristiga skulder	252,9	6,9
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä Långfristigt främmande kapital sammanlagt	1 038,5	28,5
Arvostuserät Värderingsposter	0,1	0,0

	1991	
	Milj.mk	%
Varaukset:		
Reserveringar:		
Investointivaraus		
Investeringsreservering	54,8	1,5
Luottotappiovaraus		
Kreditförlustrreservering	36,6	1,0
Toimintavaraus		
Driftsreservering	318,7	8,7
Varastovaraus (varaston aliarvostus)		
Lagerreserv (nedskrivning av lager)	7,5	0,2
Muut varaukset		
Övriga reserveringar	51,8	1,4
Varaukset yhteensä		
Reserveringar sammanlagt	469,4	12,9
Oma pääoma:		
Eget kapital:		
Osake- tai osuuspääoma tai yhtiömiesten sijoittama kiinteä pääoma		
Aktie- eller andelskapital eller fast kapital som bolagsmännen placerat	369,9	10,1
Osakeanti (rekisteröimätön osakepääoma)		
Aktieemission (oregistrerat aktiekapital)	2,7	0,1
Vararahasto		
Reservfond	246,7	6,8
Arvonkorotusrahassto		
Värdförhöjningsfond	4,7	0,1
Muu oma pääoma/pääomanvajaus		
Övrigt eget kapital/kapitalunderskott	84,3	2,3
Tilikauden tulos		
Räkenskapsperiodens resultat	53,8	1,5
Oma pääoma yhteensä		
Eget kapital sammanlagt	762,2	20,9
Vastattavaa yhteensä		
Passiva sammanlagt	3 649,9	100,0
Korollinen vieras pääoma		
Räntebelagt främmande kapital	1 175,9	-
Tilikauden osingonjako (ehdotettu/päätetty)		
Räkenskapsperiodens utdelning av dividend (föreslagen/besluten)	35,9	-

4. Käyttöomaisuus Anläggningstillgångar

	Koko käyttö- omaisuus yhteensä	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet, kalusto ja kuljetusväli- neet
	Anläggnings- tillgångar sammanslagt	Byggnader och konstruktioner	Maskiner, inven- tarier och transportmedel
Kirjanpitoarvo tilikauden alussa Bokföringsvärde vid räkenskapsperiodens början	1 483,9	149,1	655,6
Lisäykset (hankintameno) Ökningar (anskaffningsutgift)	417,8	8,5	272,5
Katettu varauksilla, investointiavustuksilla yms. Täckta med reserveringar, investeringsbidrag o.d.	-11,8	-2,1	-8,8
Vähennykset (luovutushinta, muu vastike) Minskningar (överlåtelsepris, övrigt vederlag)	-198,9	-84,6	-59,4
Myyntivoitto/-tappio tai vastaava Försäljningsvinst/-förlust eller dylik	49,7	47,9	-5,0
Kirjanpidon poistot Bokföringsmässiga avskrivningar	-334,5	-6,6	-240,8
Arvonkorotukset tilikauden aikana (peruutukset miinus-merkkisinä) Värdeförhöjningar under räkenskapsperioden (annullering med minusförtecken)	-	-	-
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa Bokföringsvärde vid räkenskapsperiodens slut	1 406,2	112,2	614,1
siitä arvonkorotukset tilikauden lopussa därav värdeförhöjningar vid räkenskapsperiodens slut	4,9	-	-

PL-PB 504
00101 Helsinki-Helsingfors

Tietojenkäsittelypalvelun tilinpäätöstilasto

Bokslutsstatistik över databehandlingstjänster
1991

SVT Suomen Virallinen Tilasto
Finlands Officiella Statistik
Official Statistics of Finland

Central Statistical
Office of Finland

Enterprises
1992:14

Tiedustelut - Förfrågningar:

Samuli Rikama
Kaisa Weckström-Eno
Arja Winter
(90) 17 341

Tilastokeskus kouluttaa

Ey ja yritystilastot

- Keskiviikko 2.12.1992
Tilastokeskuksen koulutustilat, Helsinki
- Kurssilla selvitetään EY:n voimassa olevat eri asteiset säädökset, jotka koskevat yritystoiminnan tilastointia. Näihin säädöksiin joudutaan Suomessakin sopeutumaan ETA-sopimuksen myötä. Muutokset heijastuvat tilastojen tietosisältöön, luokitukseen ja tiedonkeruuseen.
- Kurssilla syvennyttään erityisesti teollisuuden, rakentamisen, kaupan, liikenteen, matkailun ja muiden palveluelinkeinojen tilastointiin.
- Kurssin hinta on 1 100 mk.
- Ilmoittautuminen ja ohjelmatilaukset:
Koulutussihteeri Sari Skonbäck, puhelin (90) 1734 2529
telekopio (90) 1734 2474

Julkaisujen myynti:

Försäljning:

Hinta - Pris

Tilastokeskus
PL 504
00101 Helsinki
Puh. (90) 173 41

Statistikcentralen
PB 504
00101 Helsingfors
Tel. (90) 173 41

50 mk

ISSN 0784-8463
= Yritykset
ISSN 0789-3566